

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte: Timofti Vladimir,

Judecătorii: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena și Boico Victor,

juducând fără citarea părților, recursul, ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017, declarat de către inculpata

Covaliova Zulfia xxxxx, născută la xxxxx,
originară xxxxx și domiciliată xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.08.2016 – 03.02.2017;

Instanța de apel: 09.03.2017 – 23.05.2017;

Instanța de recurs: 12.07.2018 – 30.10.2018.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 03 februarie 2017, Covaliova Zulfia a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza:

- art. 145 alin. (2) lit. b), i) Cod penal, la 17 (șaptesprezece) ani închisoare;
- art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare;
- art. 187 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, la 5 (cinci) ani închisoare;
- art. 208 alin. (1) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare;
- art. 208 alin. (1) Cod penal, la 3 (trei) ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 19 (nouăsprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

A fost dispusă încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 1187 (una mie una sută optzeci și șapte) lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței prima instanță a constatat în fapt, că Covaliova Zulfia, împreună și de comun acord cu alte două persoane minore, în privința cărora cauza penală a fost disjungată, la 08 februarie 2016, aproximativ la ora 20:00, aflându-se în casa xxxxx situată pe adresa xxxxx, în timpul întrebuițării băuturilor alcoolice, ultimii i-au aplicat cet. Ursan Victor, multiple lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului, pricinuindu-i conform raportului de constatare medico-legală nr. 54 din 11 februarie 2016, leziuni corporale medii.

Aceste acțiuni ale inculpatei au fost încadrate în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, vătămarea medie a integrității corporale, săvârșită de către două sau mai multe persoane.

Tot ea, împreună și de comun acord cu alte două persoane minore, în privința cărora cauza penală a fost disjunctă, în perioada de timp de la 08 februarie 2016 ora 00:00 până la 09 februarie 2016 ora 10:00 având intenția săvârșirii omorului din interes material, aflându-se în dormitorul casei xxxxx, amplasată pe adresa xxxxx, au aplicat față de cet. Maxim Tatiana, domiciliată pe aceeași adresă, violență fizică, manifestată prin asfixierea mecanică cu o curea în regiunea gâtului, după care lăsând victima, au perchezitionat domiciliul ultimei în scopul de a obține bunuri materiale.

În urma leziunilor corporale primite cet. Maxim Tatiana a decedat pe loc.

Aceste acțiuni ale inculpatei au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. b), i) Cod penal, omorul săvârșit din interes material, de două sau mai multe persoane.

Tot ea, în noaptea spre 09 februarie 2016, aproximativ la ora 00:00, împreună și de comun acord cu alte două persoane minore, în privința cărora cauza penală a fost disjunctă, prin acces liber au pătruns în domiciliul cet. Maxim Tatiana, amplasată pe adresa xxxxx, de unde au sustras deschis, 180 ruble a regiunii transnistrene, care constituie 276,92 lei, prin ce i-a cauzat victimei o daună materială considerabilă.

Aceste acțiuni ale inculpatei au fost încadrate în baza art. 187 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane săvârșit de două sau mai multe persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Tot ea, în noaptea spre 09 februarie 2016, aproximativ la ora 00:00, împreună și de comun acord cu alte două persoane minore, în privința cărora cauza penală a fost disjunctă, știind despre faptul că acestea nu au împlinit vârsta de 18 ani, adică sunt minore, prin comportamentul său și exemplu personal, a provocat dorința lor de a participa la săvârșirea infracțiunii, și acestea împreună, aflându-se în casa xxxxx, situată pe adresa xxxxx, în timpul întrebuițării băuturilor alcoolice i-au aplicat cet. Ursan Victor, multiple lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului, pricinuindu-i conform raportului de constatare medico-legală nr. 54 din 11 februarie 2016, leziuni corporale medii, prin ce au săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Acestea acțiuni ale inculpatei au fost încadrate în baza art. 208 alin. (1) Cod penal, atragerea minorilor la activitatea criminală.

Tot ea, în noaptea spre 09 februarie 2016 aproximativ la ora 00:00, împreună și de comun acord cu alte două persoane minore, în privința cărora cauza penală a fost disjunctă, știind despre faptul că acestea nu au împlinit vârsta de 18 ani, adică sunt minore, prin comportamentul său și exemplu personal, a provocat dorința lor de a participa la săvârșirea infracțiunii, și acestea împreună prin acces liber au pătruns în domiciliul cet. Maxim Tatiana, amplasat pe adresa xxxxx, de unde au sustras deschis 180 ruble a regiunii transnistrene, care constituie 276,92 lei, prin ce i-a cauzat victimei o daună materială considerabilă.

Aceste acțiuni ale inculpatei au fost încadrate în baza art. 208 alin. (1) Cod penal, atragerea minorilor la activitatea criminală.

3. Inculpata a declarat apel, solicitând casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie aplicată o pedeapsă mai blândă, deoarece la individualizarea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont de faptul că ea a recunoscut parțial vinovăția.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017, apelul a fost respins ca nefondat și menținută sentința.

În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a menționat că prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatei în săvârșirea faptelor incriminate.

Instanța de apel a statuat, că motivele invocate în apel cu referire la individualizarea pedepsei sunt nefondate. Or, la soluționarea chestiunii respective, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 7, 61, 75 Cod penal, astfel pedeapsa penală este aplicată în limitele legii.

În opinia instanței de apel, prima instanță a ținut cont la stabilirea pedepsei de datele privind persoana inculpatei Covaliova Zulfia și de circumstanțele care influențează asupra pedepsei, fiind luate în considerație gravitatea infracțiunilor săvârșite, care, potrivit art. 16 Cod penal, fac parte din categoria celor deosebit de grave, grave și mai puțin grave.

Instanța de apel a remarcat, că inculpata pe parcursul procesului penal a avut mai multe poziții de apărare, astfel, în faza de urmărire penală a recunoscut vina, iar în ședința de judecată în primă instanță a recunoscut vina parțial.

La fel, instanța de apel a relevat, că condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu poate fi aplicată față de persoanele care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave, la caz nefiind incidente prevederile art. art. 79, 90 Cod penal.

Respingând apelul, instanța de apel a stabilit că prima instanță corect a calculat inculpatei Covaliova Zulfia și pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni.

5. Inculpata declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu rejudecarea cauzei.

Solicită a se lua în considerație că recunoaște vinovăția pe faptele incriminate și se căiește sincer, că în cadrul urmăririi penale a fost supusă presiunii psihice și agresiunii fizice, fapt pentru care s-a adresat cu plângere însă aceasta nu a fost soluționată.

De asemenea, solicită eliberarea de la plata cheltuielilor judiciare în sumă de 1187 lei, din motivul situației financiare precare.

6. Procurorul a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia admiterii acestuia, cu casarea parțială a sentinței primei instanțe și deciziei instanței de apel, în partea admiterii cerinței acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, este în drept să îl admită, să caseze hotărârile atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

În sensul prevederilor legale enunțate, este de înțeles, că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanțelor judecătorești inferioare, inclusiv să le caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală.

Reieșind din contextul argumentelor invocate de către inculpată în cererea de recurs, Colegiul penal apreciază că acestea sunt întemeiate în partea prin care Covaliova Zulfia invocă dezacordul cu admiterea de către instanțele de fond a cerinței acuzatorului de stat și dispunerea încasării din contul său în beneficiul statului a sumei de 1187 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În acest context, Colegiul penal consideră că criticelor invocate de către recurent corespunde temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, temei care și-a găsit confirmare în speța dedusă judecării.

Or, atât prima instanță cât și instanța de apel greșit au ajuns la concluzia cu privire la dispunerea încasării din contul inculpatei în beneficiul statului a sumei de 1187 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Astfel, potrivit art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Conform art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;

2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin. (1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Instanța de recurs atestă, că acuzatorul de stat a solicitat încasarea din contul inculpatei a sumei de 1187 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizei.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (3) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14 aprilie 2016, în vigoare din 10 decembrie 2016, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

La caz, se atestă că raportul de expertiză medico-legală nr. 43 din 11 februarie 2016 (f.d. 26-29, vol.I), a fost dispus prin îndreptarea organului de urmărire penală din 09 februarie 2016 (f.d. 25, vol.I), în vederea stabilirii cauzei decesului victimei Maxim Tatiana; raportul de constatare medico-legală nr. 54 din 11 februarie 2016 (f.d. 34, vol.I) a fost dispus prin îndreptarea organului de urmărire penală din 11 februarie 2016 (f.d. 33, vol.I), în vederea stabilirii gradului vătămarilor corporale la cet. Ursan Victor; raportul de expertiză medico-legală nr. 65 „d” din 22 februarie 2016 (f.d. 42-44, vol.I), a fost dispus prin ordonanța organului de urmărire penală din 10 februarie 2016 (f.d. 41, vol.I), în vederea stabilirii vătămarilor corporale pe cadavrul părții vătămate Maxim Tatiana și a

cauzei decesului acesteia; raportul de expertiză medico-legală nr. 64 „d” din 22 februarie 2016 (f.d. 46, vol.I), a fost dispus prin ordonanța organului de urmărire penală din 10 februarie 2016 (f.d. 45, vol.I), în vederea stabilirii gradului și mecanismului creării vătămărilor corporale la partea vătămată Ursan Victor, iar raportul de expertiză dactiloscopică nr. R-24 din 03 martie 2016 (f.d. 50-65, vol.I), a fost dispus prin ordonanța organului de urmărire penală din 24 februarie 2016 (f.d. 48, vol.I), în vederea stabilirii urmelor papilare ale mâinilor și identificarea persoanelor căror aparțin aceste urme.

Raportând prevederile legale pre citate la circumstanțele cauzei, Colegiul penal menționează că cheltuielile solicitate pentru efectuarea expertizelor nominalizate, urmează a fi suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea prezenței vătămărilor corporale la partea vătămată și gradul acestora precum și a cauzei decesului părții vătămate și legăturii cauzale dintre acțiunile inculpatei și survenirea decesului acesteia, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind săvârșirea infracțiunii.

Prin urmare, instanța de recurs ajunge la concluzia că atât prima instanță cât și instanța de apel greșit au concluzionat asupra dispunerii încasării cheltuielilor de judecată din contul inculpatei.

Pe această linie de considerente, Colegiul penal conchide asupra admitterii recursului declarat de către inculpata Covaliova Zulfia, cu casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017 și sentinței Judecătoreiei Anenii Noi din 03 februarie 2017, în partea admitterii cerinței acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care dispune respingerea cerinței acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a sumei de 1187 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată în legătură cu efectuarea expertizei, ca fiind neîntemeiată.

În rest, hotărârile judecătorești atacate în cauza penală în privința inculpatei Covaliova Zulfia, urmează a fi menținute.

8. În conformitate art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de către inculpata Covaliova Zulfia xxxxx, în propria cauză penală, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017 și sentința Judecătoreiei Anenii Noi din 03 februarie 2017, în partea admitterii cerinței acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare, se rejudecă cauza și se pronunță o nouă hotărâre în această parte, după cum urmează.

Se respinge cerința acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatei Covaliova Zulfia xxxxx în beneficiul statului a sumei de 1187 (o mie o

sută optzeci și șapte) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată în legătură cu efectuarea expertizei.

În rest, dispozițiile hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **07 decembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor